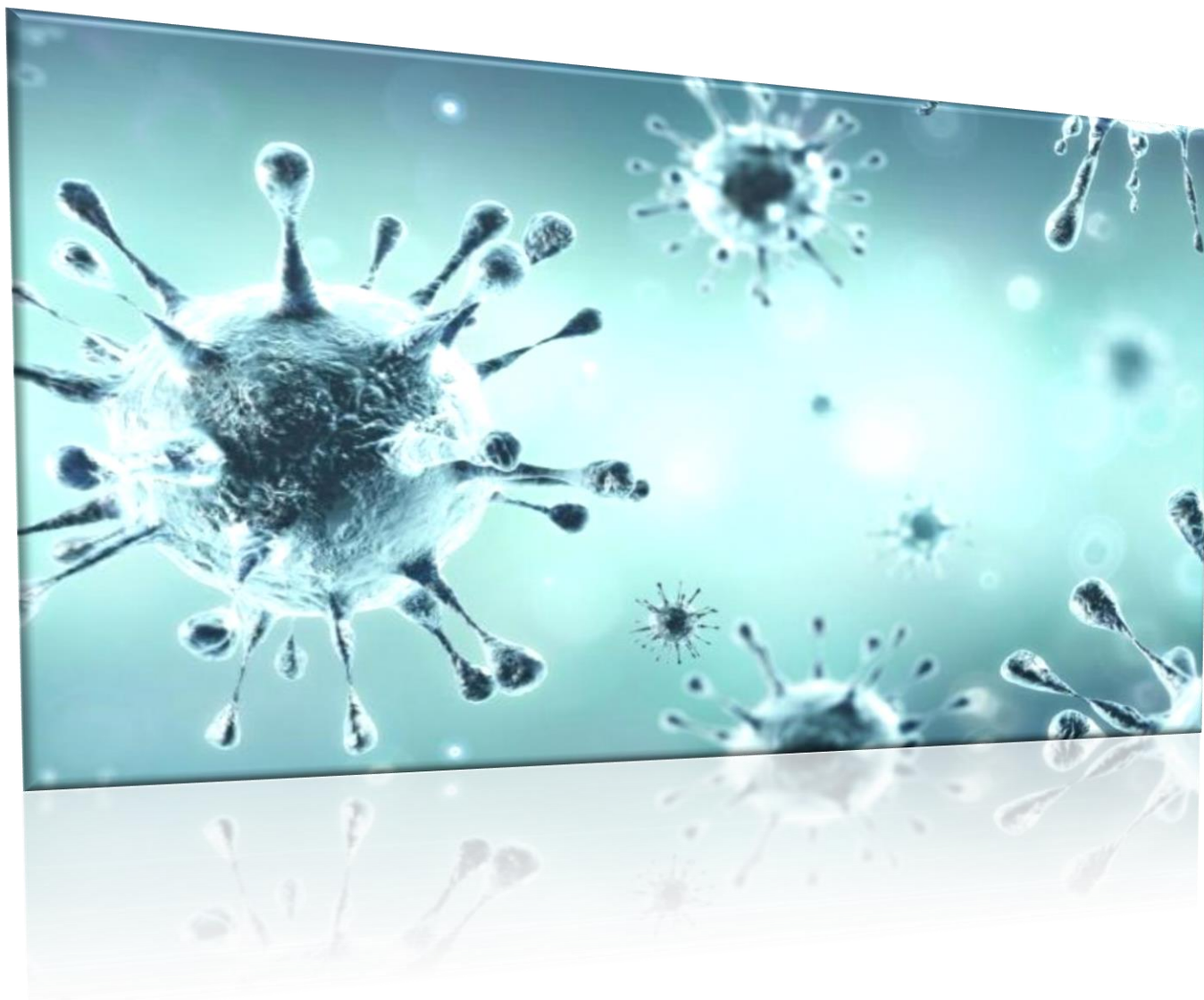

De impact van het **coronavirus** op de werking van het

AZ Sint Jozef Malle

Wat is de impact van het coronavirus op het

AZ Sint Jozef Malle

Wat gebeurt er als een virus een pandemie wordt en Malle bereikt

Opleiding: Health Care Management

Academiejaar: 2019-2020

Student: Katrien Joris

Eindwerkbegeleider: Nele Michels

Woord vooraf

Ruim 21 jaar werk ik in het AZ Sint Jozef Malle. Eerst als medewerker spoedonthaal en telefooncentrale, daarna 5 jaar als adjunct-verantwoordelijke van de dienst spoedonthaal en telefooncentrale en nu iets meer dan 5 jaar als hoofdverantwoordelijke van deze dienst alsook van het medisch secretariaat en het medisch archief. Al die jaren draag ik bij aan de warme zorg die het ziekenhuis zo hoog in het vaandel draagt en ben ik blij een medewerker van deze organisatie te zijn. Het voelt altijd een beetje als thuiskomen op het werk. Mijn directe collega's zijn als familie, we delen lief en leed. Tijdens mijn loopbaan heb ik heel wat collega-hoofdverantwoordelijken in de administratie zien komen en gaan. De enige die al die jaren een belangrijke vaste waarde voor mij is, is Christel, onze financieel-administratief directeur. Zij is de goedlachse directeur die voor mij door het vuur gaat als het nodig is. Ondanks de drukke invulling van haar job maakt ze tijd om te luisteren naar de beslommingen op de diensten en toont ze, waar nodig, haar menselijke warme kant.

De keuze om terug te gaan studeren werd thuis op minder gejuich onthaald. Ik kon minder aandacht geven aan onze 3 kinderen en mijn echtgenoot moest tijdens de examens al mijn frustraties aanhoren en toekijken hoe ik mijn job met studeren bleef combineren en ons gezin tijdens bepaalde periodes op de achtergrond zette. Dankjewel Kris om er altijd te zijn voor mij en onze kinderen. Rik, Jul en Lien quality-time komt eraan.

Voor mezelf moest ik constant wikken en wegen of ik zou studeren of toch voorrang zou geven aan mijn druk sociaal leven. Ik wil niks missen, ik wil graag alles, waardoor ik de laatste jaren vaak zwarte sneeuw heb gezien.

Zeeën van tijd had ik nog om het gekozen onderwerp voor mijn bachelorproef uit te werken. Ik wilde graag een onderzoek doen over welke administratieve ondersteuning de artsen van ons ziekenhuis hulp kan bieden. Ik stelde een vragenlijst op en introduceerde de lijst bij een aantal artsen, vooraleer ik de grote groep aansprak. Toen de bevraging net rondgestuurd was, brak het coronavirus uit. Mijn project verdween naar de achtergrond en alle aandacht ging naar de reorganisatie van het ziekenhuis en haar diensten in functie van het virus. Er was plots maar één gespreksonderwerp. Met de eindwerkbegeleidster van de school kon ik gelukkig afspreken dat ik het actuele gespreksonderwerp als basis kon nemen om mijn eindwerk te maken. In deze drukke periode vond ik af en toe een gaatje om de nodige info te verzamelen en maakte ik dit eindwerk. Want ...

WAAR EEN WIL IS, IS EEN WEG

Gelieve alle gegevens in dit document als vertrouwelijk te behandelen en niet verder te verspreiden.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	6
1.	Wat is Corona?	7
2.	Waar en hoe is het nieuwe coronavirus ontstaan?	7
3.	Verspreiding.....	7
4.	Hoe word je besmet met corona?.....	7
2.	Evolutie in de werking van het AZ Sint-Jozef Malle	8
3.	Evolutie van het aantal COVID-19 patiënten in het AZ Sint-Jozef Malle	16
1.	Totaal aantal vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten (op alle afdelingen, inclusief ICU)	16
2.	Totaal aantal COVID-19 patiënten zonder ICU.....	17
3.	Totaal aantal COVID-19 patiënten op ICU	17
4.	Cumulatief aantal bevestigde COVID-19 patiënten en ontslagen	18
5.	Cumulatief aantal overlijdens van bevestigde COVID-19 patiënten	18
4.	Impact van het Coronavirus op de administratieve medewerkers van het AZ Sint-Jozef Malle	
	19	
5.	Besluit.....	25
6.	Bibliografie	26

1. Inleiding

Net als het SARS-virus (2002) en ebola-virus (2014) leek het coronavirus een ver van mijn bed show. We zagen beelden op het nieuws van quarantainemaatregelen in de stad Wuhan in China. Hallucinant, maar mijlen ver van onze veilige thuisbasis. Toen het virus Europa binnendrong en in Italië, Frankrijk en Spanje slachtoffers eiste, beseften we dat het virus wel eens sneller dan gedacht ook in België zou kunnen binnendringen. Ziekenhuizen werden in staat van paraatheid gebracht en de nodige voorzorgsmaatregelen werden getroffen. Het COVID-19 virus werd een pandemie en bereikte ook het AZ Sint-Jozef Malle, een regionaal ziekenhuis uit de Helixgroep, met 250 erkende bedden waarvan 6 erkende intensieve bedden. Trots kan ik zeggen dat het ziekenhuis in 2016 het NIAZ¹ accreditatielabel behaalde.

Het AZ Sint-Jozef Malle bereidde zich voor op de komst van het onbekende virus. Er vormden zich verschillende comités die bespraken hoe we de toeloop van besmette patiënten zouden kunnen aanpakken. De administratieve diensten pasten zich aan naar de nieuwe werking van het ziekenhuis en we bekeken hoe de medewerkers efficiënt konden worden ingezet. Niets was nog vanzelfsprekend. Nieuwe richtlijnen werden dagelijks afgestemd met de aanbevelingen van de FOD en de noodzakelijke werking van het ziekenhuis.

We voeren een oorlog tegen het onbekende. We wisten niet helemaal hoe we ons hiertegen moesten bewapenen. De vijand lag om de hoek en ging ten aanval. Het virus drong binnen in onze zorginstelling, maar we lieten ons niet overmeesteren. De kracht van samenwerking en de stevige basis die het ziekenhuis de voorbije jaren heeft gelegd, maakt dat iedereen in het ziekenhuis samen één doel wil bereiken: de nodige zorg bieden aan de mensen die getroffen worden door het coronavirus en het virus verslaan.

ÉÉN VOOR ALLEN, ALLEN VOOR ÉÉN

¹ Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg

1. Wat is Corona?

“Coronavirussen zijn een familie van virussen die een infectie kunnen veroorzaken bij mensen en dieren (o.a. katten en vleermuizen)”. (www.info-coronavirus.be, 2020) Sommige coronavirussen van dieren zijn zoönotisch, wat wil zeggen dat ze overdraagbaar zijn tussen dieren en mensen. Het virus gaat van dieren op mensen, verspreidt zich tussen de mensen en leidt tot uitbraken zoals COVID-19². Eerdere uitbraken kennen we onder de naam van SARS³ en MERS-CoV⁴. (Coronavirusinfecties, 2020)

2. Waar en hoe is het nieuwe coronavirus ontstaan?

COVID-19 is een nieuwe stam van het coronavirus die nog niet eerder bij de mens werd vastgesteld. De uitbraak begon in de Chinese stad Wuhan en is waarschijnlijk gelinkt aan een markt in die stad waar wilde dieren worden verkocht. Het virus zou van een dierlijke bron op mensen overgedragen zijn en heeft zich verspreid over de hele wereld. (www.info-coronavirus.be, 2020)

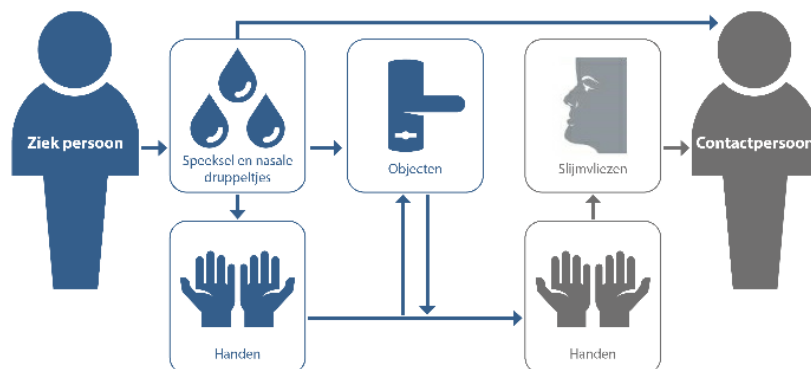
3. Verspreiding

Coronavirussen verspreiden zich via vochtdruppeltjes die bij niezen of hoesten in de lucht terecht komen en vervolgens door anderen worden ingeademd. Het zet zich ook verder via de slijmvliezen van de neus, mond en ogen na contact met de handen. (Coronavirusinfecties, 2020)

4. Hoe word je besmet met corona?

Je kan besmet worden wanneer je in contact komt met viruspartikels via je slijmvliezen (neus, mond of ogen). Dit gebeurt vooral rechtstreeks door druppels of speeksel van een besmet persoon en in veel mindere mate onrechtstreeks via het aanraken van besmette oppervlaktes. Dat laatste kan je voorkomen door:

- Regelmatig je handen te ontsmetten
- Het aanraken van je gezicht te vermijden
- Als je een mondmasker draagt, dit niet langs de buitenkant aan te raken. (www.info-coronavirus.be, 2020)

(AZ Sint Jozef Malle, 2020)

² Op 11 februari 2020 gaf de Wereldgezondheidsorganisatie het onbekende virus de naam coronavirus disease en het jaar van ontdekking

³ Severe Acute Respiratory Syndrome

⁴ Middle East Respiratory Syndrome-virus

2. Evolutie in de werking van het AZ Sint-Jozef Malle

Het ziekenhuis werd verplicht zijn werking aan te passen. Enerzijds aan de richtlijnen die de overheid oplegde, anderzijds aan de dagelijkse praktijkervaringen. Je moest mee in de corona-rollercoaster. Dag op dag, soms uur op uur kregen het ziekenhuis en haar medewerkers nieuwe instructies. Onderstaande tijdlijn geeft aan hoe snel de instructies elkaar opvolgden en hoe belangrijk het was hierover een goede communicatie te voeren.

📅 30-31 januari

Na een schrijven van de FOD volksgezondheid op 24 januari naar alle ziekenhuizen onderneemt het AZ Sint-Jozef Malle meteen actie om patiënten met (vermoedens van) het Wuhan-coronavirus op te vangen. Informatieposters met richtlijnen voor patiënten en bezoekers hangen uit op spoedgevallen. Hierop staat vermeld dat je je moet melden als je klachten aan luchtwegen en hoesten vertoont in combinatie met een reisgeschiedenis in China of contact met iemand die in aanraking kwam met het coronavirus. De medewerker van spoedonthaal geeft de patiënt een mondmasker en vraagt om handen te ontsmetten aan de handalcoholdispensers. De medewerker alarmeert onmiddellijk de spoedarts voor verdere zorgen. Om de patiënt met (vermoeden van) het coronavirus te verzorgen, heeft de dienst spoedgevallen een box vrijgemaakt voor isolatie van de patiënt. Het ziekenhuis is klaar om mogelijke patiënten op te vangen.

📅 3 februari

De eerste besmetting in België is een feit. Bij een groep van 9 gerepatrieerden uit Wuhan, is één persoon positief getest voor COVID-19. Hij vertoonde geen symptomen. (Wikipedia, 2020)

📅 25 februari

Mondmaskers verdwijnen systematisch uit de staander aan spoedgevallen. Passanten nemen uit voorzorg eentje mee. Gezien de schaarste zetten we de staander met handalcoholdispenser binnen in het zicht en houden we de mondmaskers achter de balie.

Alcoholgel verdwijnt uit de houders op de verpleegafdelingen. Dienst ziekenhuishygiëne geeft de opdracht om de handalcoholdispensers weg te halen op de kamers van de patiënten en op openbare plaatsen in het ziekenhuis.

📅 28 februari

Dienst ziekenhuishygiëne maakt een eerste flowchart Coronavirus (2019 NCoV) op. Het einde van de krokusvakantie nadert en toeristen die in de risicogebieden verbleven, keren terug naar eigen land. De facebookpagina van het ziekenhuis verwijst naar www.info-coronavirus.be voor vragen in verband met het virus. De website vermeldt de maatregelen die je moeten beschermen tegen het coronavirus of de seizoensgriep.

**BESCHERM JE TEGEN VIRUSSEN
ZOALS HET CORONAVIRUS COVID-19
OF DE SEIZOENSGRIEP!**

1 WAS REGELMATIG JE HANDEN.

2 GEBRUIK ELKE KEER EEN NIEUW PAPIEREN
ZAKDOEKJE EN GOOI HET WEG IN EEN
AFSLUITBARE VUILNISBAK.

3 HEB JE GEEN ZAKDOEKJE BIJ DE HAND?
HOEST OF NIES IN DE BINNENKANT VAN
JE ELLEBOOG.

4 BLIJF THUIS ALS JE ZIEK BENT.

ALLE INFO OP
www.info-coronavirus.be

(www.facebook.com/azsintjozef, februari 2020; www.info-coronavirus.be, 2020)

📅 29 februari

Een tweede besmette persoon wordt opgenomen in het UZA. Hij kwam terug van Frankrijk. (Wikipedia, 2020)

📅 3 maart

Op de website en facebookpagina van het ziekenhuis past men de informatie aan. Als je koorts hebt of symptomen van een lage luchtweginfectie (bv. hoest of moeilijk ademen) én een reisgeschiedenis in de 14 dagen voor het begin van de ziekte, moet je contact opnemen met de huisarts. Je mag niet naar de wachtkamer van de huisarts of naar de dienst spoedgevallen gaan. Op dit moment is de gevaldefinitie van een patiënt verdacht van COVID-19;

“Elke persoon met koorts (vanaf 37,5°C) en symptomen van een lage luchtweginfectie (bv. hoest of moeilijk ademen)

- en/of met een reisgeschiedenis in de 14 dagen voor het begin van de ziekte naar een land/regio met wijdverspreide overdracht van het virus;
- en/of je had een contact met iemand die bevestigd kreeg dat hij/zij het coronavirus draagt, in de 14 dagen voor het begin van de ziekte.” (Coronavirus COVID-19, 2020)

Het AZ Sint-Jozef vraagt om te melden als je beantwoordt aan deze definitie. De medewerkers van het algemeen secretariaat passen de affiches aan. Hierop vermelden zij dat de medewerkers zullen vragen om een masker te dragen en handen te ontsmetten voor patiënten die aan de gevaldefinitie voldoen. De spoedarts of spoedverpleegkundige begeleidt de patiënt naar een aparte ruimte op spoedgevallen.

De pers spreekt over de grote vraag naar mondmaskers in België. In het ziekenhuis is het bestellen momenteel nog mogelijk via het normale systeem, al lopen verschillende bestellingen wel vertraging op. Het is aangewezen om de mondmaskers kritisch en zorgvuldig te gebruiken.

📅 4 maart

Spoedgevallen zet een derde van de garage voor ziekenvervoer af voor patiënten met vermoeden van COVID-19. Patiënten betreden via een aparte ingang de spoedgevallen.

📅 8 maart

De FOD stuurt een schrijven uit in verband met gebruik van mondmaskers en de schaarste. Het ziekenhuis communiceert hierover het volgende:

“We informeren je graag over de stand van zaken wat betreft het coronavirus COVID-19. De multidisciplinaire coördinatieruimte volgt de situatie dagelijks op aan de hand van de richtlijnen van de overheidsinstanties en de vragen die we binnenkrijgen. Tot op heden werden er een 24-tal stalen afgenomen in ons ziekenhuis. Bij het plaatsen van dit nieuwsbericht werd nog geen positieve uitslag gemeld.”

De medewerkers moeten zorgvuldig omspringen met mondmaskers. Chirurgische maskers die normaal gezien éénmalig gebruikt worden, kunnen nu 8 u gebruikt worden onder volgende voorwaarden:

- Niet naar buiten gaan
- Niet in de zak van jas/schort steken
- Bewaren op een plaats zonder besmettingsgevaar
- Nooit aan de voorzijde aanraken
- Onmiddellijk verwijderen zodra er zichtbare vlekken op zitten
- Vervangen bij aerosol producerende corona-indicaties. (AZ Sint Jozef Malle, 2020)

Ook de voorraad handalcohol is achteruitgegaan. De administratieve diensten moeten hun voorraad handalcohol inleveren. Isolatieschorten mogen gedurende 24 u worden gebruikt, gezien ook hierbij schaarste optreedt.

De gevalsdefinitie van een patiënt verdacht voor COVID-19 luidt nu als volgt:

“Elke persoon met koorts (vanaf 37,5°C) en klinische symptomen van een lage luchtweginfectie (bv. hoest of moeilijk ademen) EN met een reisgeschiedenis in de 14 dagen voor het begin van de ziekte naar een land/regio met wijdverspreide overdracht van het virus.

OF elke persoon met klinische symptomen van een ernstige acute luchtweginfectie en/of klinisch of radiologisch bewijs van longontsteking, die een ziekenhuisopname vereist, indien er geen aanwijzingen zijn van een bacteriële infectie.” (Coronavirus COVID-19, 2020).

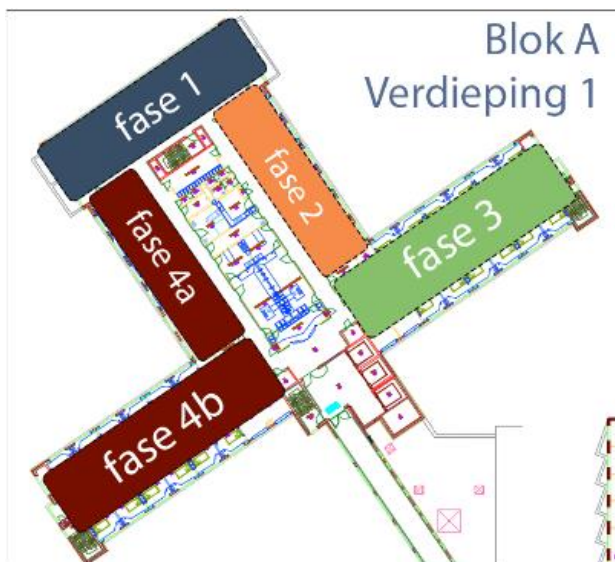
📅 10 maart

Momenteel zijn er 4 patiënten met vermoeden van COVID-19 aanwezig in het ziekenhuis. De richtlijnen zeggen dat we, indien mogelijk, positieve patiënten steeds moeten doorsturen naar een referentieziekenhuis nl. UZA of Brussels ziekenhuis. Als doorsturen niet meer mogelijk is en het aantal neemt toe, zal de directie samen met de technische dienst bekijken welke blokken van het ziekenhuis afgesloten kunnen worden van de rest van het ziekenhuis. De medewerkers van de technische dienst van het ziekenhuis bekijken of de kamers daar met luchtwissels kunnen ingesteld worden. Scenario's rond het stoppen van electieve operaties moeten nog worden besproken. We proberen ondertussen zo weinig mogelijk bezoek toe te laten.

📅 12 maart

Elke patiënt die zich aanmeldt op spoedgevallen met het beeld van een luchtweginfectie moet een chirurgisch masker opzetten. De gevalsdefinitie vermeldt geen koorts meer. Bij spoedgevallen mag maximum 1 persoon mee binnen om de patiënt te begeleiden.

Het opschalingscomité stelt een gefaseerd opschalingsplan op. Fase 1 wordt opgestart.

(AZ Sint Jozef Malle, 2020)

In fase 1 worden 7 kamers in gebruik genomen voor (vermoedelijke) COVID-19 patiënten. Alle vergaderingen met externen op ons domein worden afgelast tot en met 19 april (einde paasvakantie).

Interne bijeenkomsten die niet noodzakelijk zijn voor de werking van het ziekenhuis vermijden we. Voor interne overlegmomenten die toch moeten doorgaan, respecteren we volgende hygiëne-adviezen:

- Het aantal deelnemers beperken tot 5 of minder
- Voldoende afstand houden van elkaar (1,5m)
- Handen wassen voor en na elke vergadering
- Geen handen schudden
- Vermijd het aanraken van het gezicht met de handen

📅 13 en 14 maart:

Vrijdagavond besliste het Nationaal Crisiscentrum om de ziekenhuisnoodplanningsfase uit te roepen. Alle ziekenhuizen moeten niet-dringende consultaties, onderzoeken en ingrepen uitstellen en alle bezoek wordt verboden.

De uitzonderingen hierop zijn:

- Ouders (of voogden) van minderjarige patiënten die verblijven op de kinderafdeling, kraamafdeling of neonatologie
- Onmiddellijke familie van palliatieve of kritieke patiënten
- Maximum één begeleider op spoed of bij dringende consultaties, onderzoeken of ingrepen

Het team patiëntenadministratie coördineert in samenwerking met de verschillende artsen en diensten de geplande raadplegingen en ingrepen voor de komende drie weken. De medewerkers verwittigen de patiënt indien de geplande afspraak niet kan doorgaan. Dringende consultaties, onderzoeken en ingrepen blijven wel plaatsvinden. (AZ Sint Jozef Malle, 2020)

Artsen kunnen beslissen om telefonische consulten of videoconsulten te doen met de patiënt. De arts kan hiervoor een honorarium aanrekenen van 20 euro, de patiënt betaalt niets.

📅 16-17 maart

Het ziekenhuis gaat over naar fase 2 van het opschalingsplan. De verpleegafdelingen hart- en longziekten en neurologie-nierziekten realiseren een fysieke splitsing tussen de stroom van patiënten met een vermoeden van COVID-19 enerzijds en reguliere patiënten anderzijds. COVID-spoed neemt zijn plaats in op het daghospitaal. Patiënten die verdacht worden van COVID-19 moeten via een aparte ingang het ziekenhuis betreden, nadat ze een eerste screening in de garage van spoedgevallen hebben gehad.

We registreren twee positieve COVID-19 patiënten in ons ziekenhuis.

Het ziekenhuis stippelt een beleid uit in verband met ontslagmanagement. Een patiënt zonder vermoeden van COVID-19 in ontslag, wordt opgehaald via de hoofdingang. De patiënten met (vermoeden van) COVID-19, worden opgehaald via de ondergrondse parkeergarage van het ziekenhuis.

Ophaal- en afleverservice voor was, kaartjes, geschenkjes, ... voor familie en mantelzorgers vestigt zich aan het onthaal.

Het winkeltje in het ziekenhuis sluit zijn deuren.

Drie van de vijf operatiezalen zijn operationeel.

We rapporteren dagelijks de opname-, ontslag- en overlijdensaantallen aan Sciensano en houden het beddenbestand up-to-date in ICMS⁵.

📅 20 maart

We gaan fase 3 van het opschalingsplan in. Het ziekenhuis bereidt zich voor op een mogelijke toestroom van het komende weekend.

📅 23 maart

De huisartsen uit de omgeving installeren zich in het pré-triagepunt aan de dienst spoedgevallen. Zij zullen de eerste onderzoeken doen van (mogelijke) coronapatiënten en indien nodig zullen zij de patiënten naar spoedgevallen doorsturen.

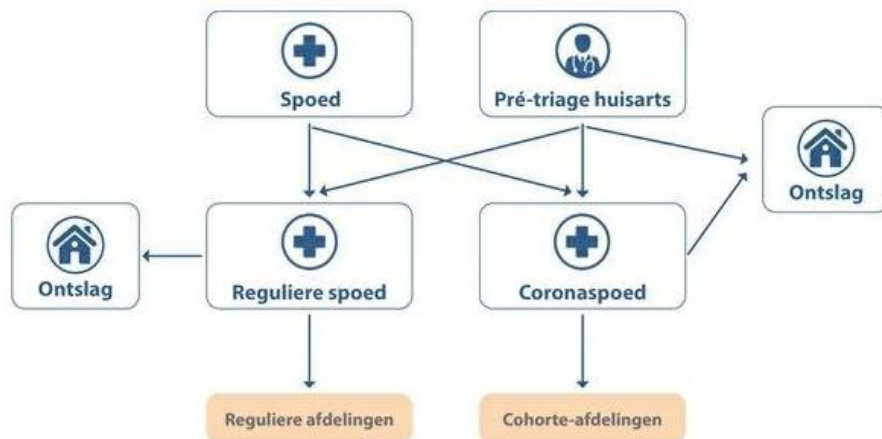
Het blijft kritisch omgaan met mondkmaskers, maar een grote lading van 5 miljoen mondkmaskers kwam vorige nacht toe in België. De lading wordt verdeeld over de ziekenhuizen.

De medewerkers van het ziekenhuis worden overspoeld met cadeautjes, giften, bloemen, zangstondes, muzikale opvoeringen en mooie tekeningen. Solidariteit kent geen grenzen.

⁵ ICMS is het Incident & Crisis Management System. Op basis van dit systeem bekijkt het nationale crisiscentrum naar welk ziekenhuis een patiënt getransfereerd kan worden bij plaatstekort in eigen ziekenhuis.

📅 27 maart

De flow voor patiënten wordt aangepast:

(AZ Sint Jozef Malle, 2020)

📅 30 maart

Bezoek is niet toegelaten in het ziekenhuis wat voor sommige patiënten het contact met de familie erg moeilijk maakt. Het ziekenhuis investeert in tablets om de patiënten in contact te brengen met het thuisfront via een videogesprek. Het team 'Warme zorg' ondersteunt hierin. De keuken van het ziekenhuis voorziet meeneemgerechten voor medewerkers. Geschenken, donaties van persoonlijk beschermingsmateriaal van particulieren en bedrijven blijven binnenstromen.

📅 8 april

Vanaf vandaag moeten ook opgenomen patiënten zonder vermoeden/besmetting van corona een mondneusmasker opzetten. De patiënt moet het masker dragen wanneer een zorgverlener de kamer betreedt. Alle afdelingen krijgen flyers met tips over het correct gebruik van een mondmasker. (Bijlage 2)

📅 9 april

Deze week werkt het ziekenhuis, samen met vzw ELZ Voorkepen, een draaiboek uit om het verloop van het coronavirus in rusthuizen in goede banen te leiden. Dienst ziekenhuishygiëne bezoekt woonzorgcentra en deelt de expertise die ze de afgelopen weken in het ziekenhuis ontwikkelden.

Een strijkdienst voor medewerkers en een naaiatelier worden op poten gezet.

📅 10 april

De eerste patiënt die beademd werd op intensieve zorgen mag de afdeling verlaten naar de gewone corona-afdeling.

32 medewerkers en artsen werden ondertussen getest op het virus, waarvan slechts 4 positief testten.

📅 15 april

De Nationale Veiligheidsraad beslist dat de huidige inperkingsmaatregelen worden verlengd tot en met 3 mei. (Coronavirus COVID-19, 2020)

Het pré-triagepunt aan spoedgevallen blijft bestaan, maar krimpt de uren in.

📅 24-29 april

Het ziekenhuis voert een denkoefening uit over hoe we in verschillende fases de corona-activiteiten kunnen afschalen en de gewone activiteiten kunnen heropstarten. Het ziekenhuis gaat niet ineens terug op volle capaciteit draaien.

We moeten blijvend achttien bedden reserveren voor coronapatiënten (inclusief twee op intensieve zorgen), in opdracht van de overheid.

De pré-triagepost aan spoedgevallen bouwt langzaam af, deze blijft wel telefonisch bereikbaar.

📅 30/4

De extra gecreëerde afdeling corona-spoed sluit en spoedgevallen reorganiseert gescheiden stromen op één locatie.

De afdeling voor bevestigde coronapatiënten wordt leeggemaakt en kan na 72 u rust terug worden gebruikt door patiënten met hart- en longziekten. Zowel de vermoedelijke als de bevestigde patiënten zullen op de afdeling neurologie-nierziekten verblijven.

📅 4 mei

Voor de geleidelijke heropstart volgen we de richtlijnen van de overheid. We voorzien momenteel achtendertig bedden op de niet-intensieve COVID-19 afdeling en 8 bedden op intensieve zorgen, in plaats van onze 6 erkende bedden op intensieve zorgen. We moeten binnen zeven dagen deze minimale capaciteit substantieel kunnen verhogen om een mogelijke tweede golf van besmettingen op te vangen. In deze fase mogen enkel gewone raadplegingen, niet-chirurgische daghospitalisaties en chirurgische daghospitalisaties die geen gebruik maken van intensieve zorgen, heropgestart worden, onder bepaalde voorwaarden:

- Covid- en niet-Covid patiëntenstroom moet je kunnen scheiden
- De nodige geneesmiddelen en hulpmiddelen moeten beschikbaar zijn
- Zowel personeel als patiënten en hun begeleiders moeten we kunnen voorzien van beschermingsmateriaal
- De nodige afstand kunnen garanderen met o.a. maatregelen voor wachtkamers, onderzoeken en ingrepen.

De niet-dringende activiteiten starten op aan 50 % van de normale capaciteit. (AZ Sint Jozef Malle, 2020)

Het onthaal voorziet extra mankracht om controle te houden over het geheel. Verschillende posten worden opgezet om te zien of de patiënt zich niet te vroeg aanmeldt, om het mondkapje te controleren en om te controleren op het ontsmetten van handen. Elke patiënt passeert via een infrarood camera die de temperatuur meet. Het team van patiëntenadministratie en vrijwilligers voorzien hulp bij het inschrijven van patiënten aan de kiosken. Iedereen die het ziekenhuis binnenkomt moet een mondkapje dragen, zowel patiënten als medewerkers en artsen (bijlage 2). 90 % van de patiënten brengt een eigen mondkapje mee; een nieuw tijdperk gaat in.

De extra gecreëerde corona-ingang gebruikt men voor het ontslag van corona-positieve patiënten en het ophalen en afgeven van persoonlijk items van opgenomen patiënten op bepaalde tijdstippen.

📅 6 mei

De eerste fase van de heropstart is goed verlopen waardoor er vanaf vandaag wordt uitgebreid naar 75 % van de normale capaciteit voor de raadplegingen. Artsen wisselen fysieke consultaties af met telefonische consulten.

Elke medewerker van Emmaüs⁶ krijgt twee mondmaskers van hoge kwaliteit voor privégebruik.

📅 8 mei

De FOD stuurt een schrijven rond naar de ziekenhuizen met een plan voor de voorbereiding van de tweede golf (bijlage 1).

📅 11 mei

Klassieke operaties die geen gebruik maken van intensieve zorgen, mogen gradueel terug opstarten. De OK recovery wordt terug in gebruik genomen. Medium Care, de afdeling die zijn intrek had genomen op recovery om plaats te maken voor extra intensieve bedden, verhuist terug naar de oorspronkelijke afdeling.

Door de coronacrisis waren er heel wat minder consultaties en klassieke opnames in de maanden maart en april. Bijgevoegde tabel toont de vergelijking van 2020 met 2019 voor zowel ambulante patiënten als voor opnames.

	2020	2019
Polikliniek: Totaal	13 016	20 832
Maart	8 374	10 748
April	4 642	10 084
Verblijvend: Totaal	1 419	2 074
Maart	854	1 036
April	565	1 038

⁶ Emmaüs is de vzw waar het AZ Sint Jozef toe behoort.

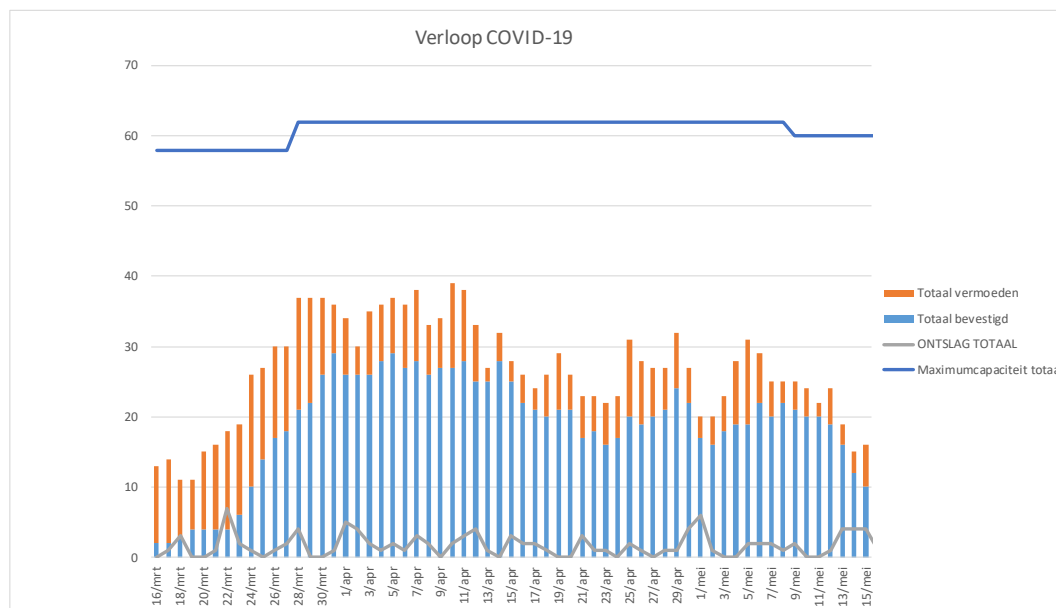
3. Evolutie van het aantal COVID-19 patiënten in het AZ Sint-Jozef Malle

Om een zicht te krijgen op de evolutie van COVID-19 patiënten in het ziekenhuis, verzamelen we dagelijks een aantal gegevens van vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten. Deze gegevens rapporteren we elke morgen aan het corona-comité van het ziekenhuis en dagelijks vóór 11 u aan Sciensano. Via ICMS geven de medewerkers van het spoedonthaal dagelijks het vrije beddenbestand door aan het nationale crisiscentrum, zowel de vrije COVID-19 bedden als gewone vrije bedden. Het management van het ziekenhuis bekijkt op basis van deze gegevens o.a. of de maximumcapaciteit niet wordt overschreden alsook de evolutie van het aantal patiënten op ICU. We rapporteren ook dagelijks het aantal vrije beademingstoestellen aan de FOD.

Vanaf het begin van de pandemie moesten we extra intensieve bedden voorzien. De berekening van de capaciteit van intensieve bedden gebeurde op basis van de erkende intensieve bedden. Het AZ Sint-Jozef telt zes erkende intensieve bedden. We konden de capaciteit verdubbelen, maar we moesten natuurlijk ook plaats voorzien voor niet-COVID-19 patiënten.

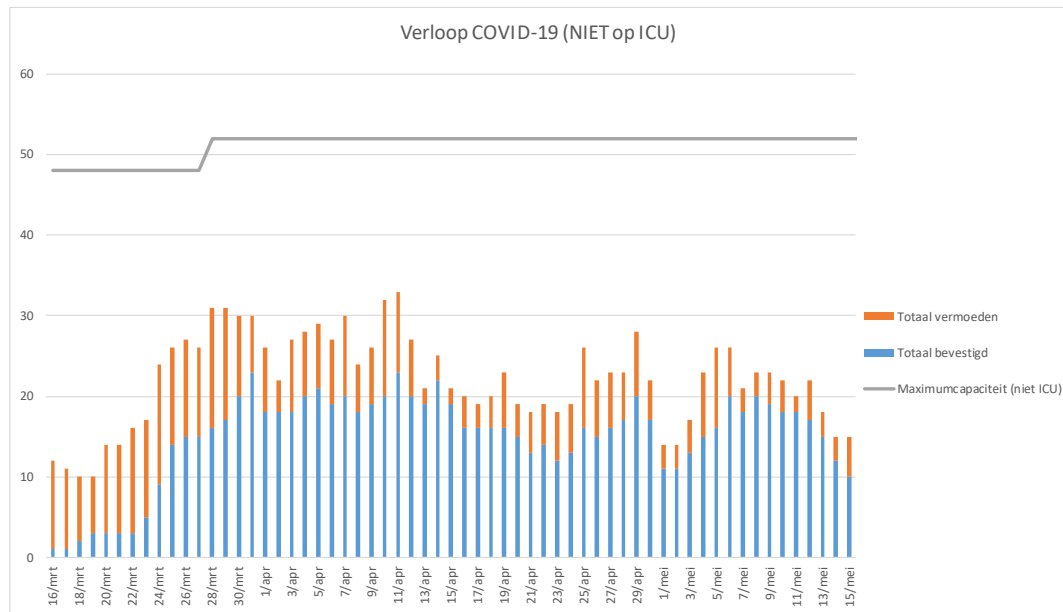
Onderstaande grafieken tonen de gegevens van 16 maart tot en met 15 mei.

1. Totaal aantal vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten (op alle afdelingen, inclusief ICU)

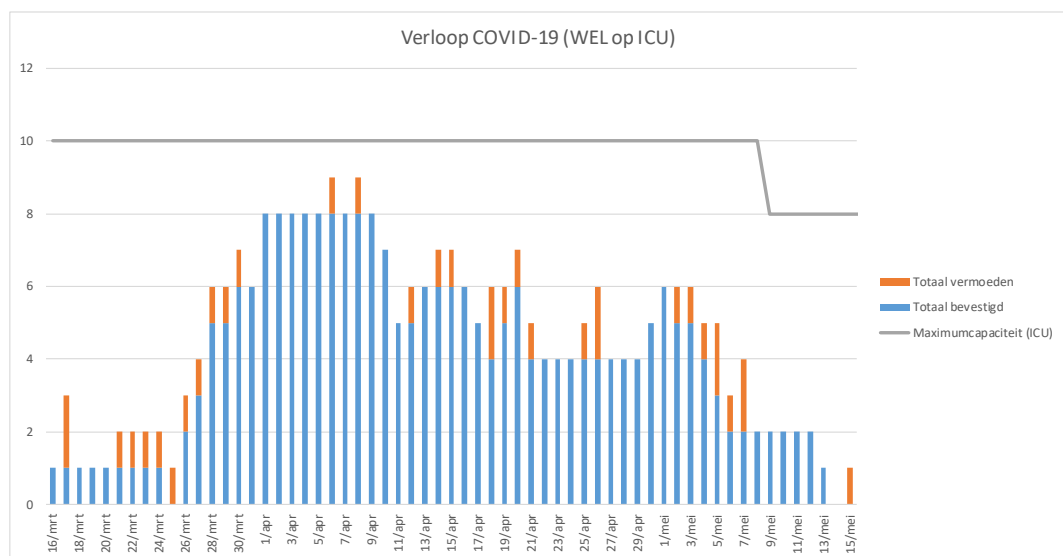
Deze grafiek geeft het totale aantal vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten (ICU + andere afdelingen) weer. Onze maximumcapaciteit is op 28 maart 2020 opgetrokken van 58 naar 62 bedden, waarvan 10 ICU-bedden. Op 9 mei gebeurde een afschaling van het aantal intensieve bedden. Op 5 april bereikten we een piek in het aantal bevestigde patiënten.

2. Totaal aantal COVID-19 patiënten zonder ICU

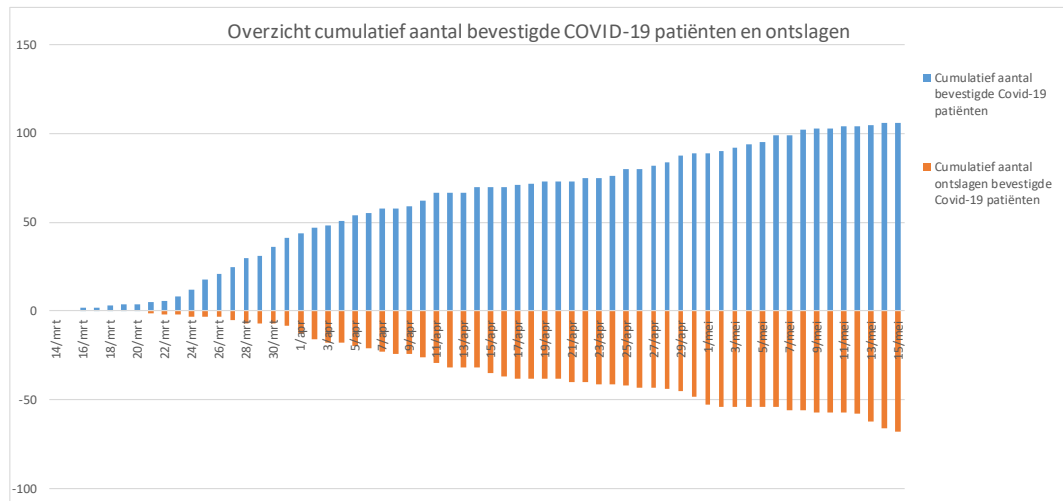
Deze grafiek geeft het aantal vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten weer, zonder de patiënten op ICU. Op 28 maart 2020 bracht het ziekenhuis de capaciteit van 48 naar 52 bedden. Het hoogtepunt lag op 11 april voor het aantal vermoedelijke in combinatie met het aantal bevestigde patiënten.

3. Totaal aantal COVID-19 patiënten op ICU

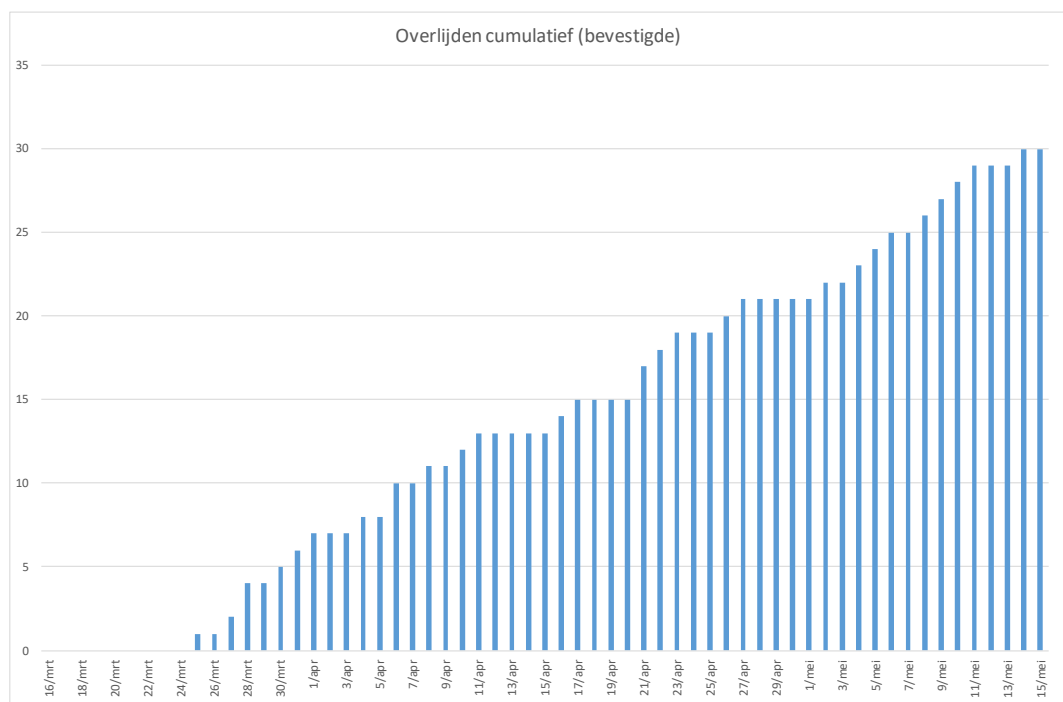
Hier zien we het totale aantal vermoedelijke en bevestigde COVID-19 patiënten op ICU. Op 9 mei paste het ziekenhuis de capaciteit aan van 10 bedden naar 8 bedden. Elk bed heeft een beademingstoestel voorzien. Op 6 en 8 april bereikten we bijna onze maximum capaciteit.

4. Cumulatief aantal bevestigde COVID-19 patiënten en ontslagen

Deze grafiek toont het cumulatief aantal patiënten die effectief zijn bevestigd. Een 70-tal patiënten mocht het ziekenhuis ondertussen verlaten.

5. Cumulatief aantal overlijdens van bevestigde COVID-19 patiënten

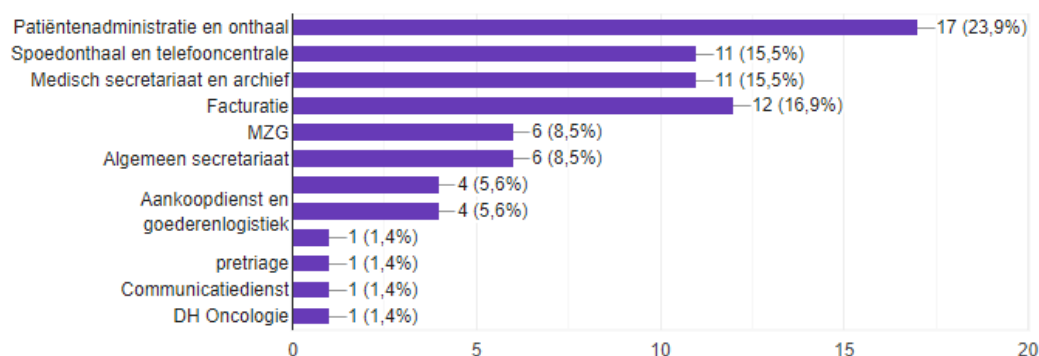
Op 25 maart registreerden we het eerste overlijden ten gevolge van COVID-19. Naast de 30 overlijdens van bevestigde patiënten registreerden we ook 2 overlijdens van vermoedelijke COVID-19 patiënten. De leeftijd van deze patiënten varieert tussen de 52 jaar en 93 jaar. De gemiddelde leeftijd van de overleden bevestigde COVID-19 patiënten is 81 jaar. Zestien mannen en veertien vrouwen lieten het leven in het AZ Sint Jozef ten gevolge van COVID-19.

4. Impact van het Coronavirus op de administratieve medewerkers van het AZ Sint-Jozef Malle

Om een zicht te krijgen op de impact van het virus op de werking van het administratieve departement van het AZ Sint-Jozef Malle, deed ik een klein onderzoek bij deze groep medewerkers. Ze kregen een lijst van 12 vragen toegestuurd. 84 % (71 van de 84 medewerkers) beantwoordden de vragenlijst.

1. Op welke dienst ben je werkzaam?

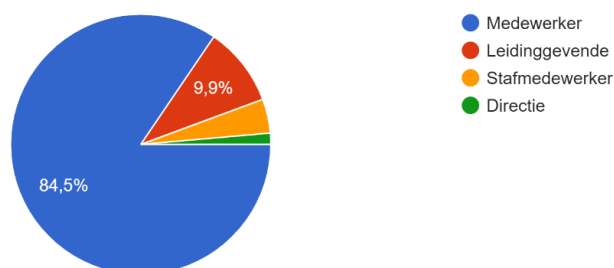
71 antwoorden

De antwoorden kwamen vanuit alle administratieve diensten van het AZ.

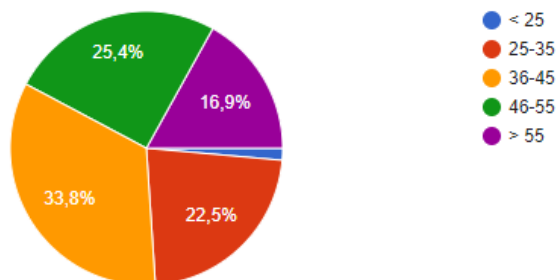
2. Wat is je functie?

71 antwoorden

3. Tot welke leeftijdscategorie behoor je?

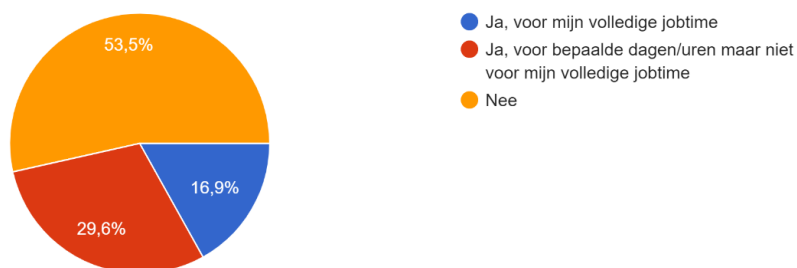
71 antwoorden

In het administratief departement werkt één schoolverlater. De grootste groep is tussen 36 en 45 jaar.

4. Laat jouw functie toe tot telewerken?

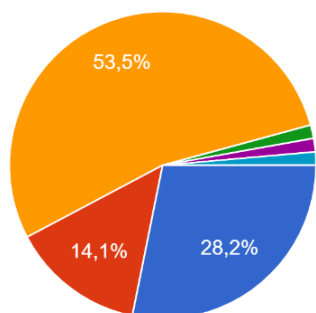
71 antwoorden

De telewerkers zitten vooral in de groepen van de facturatie, MZG en de stafmedewerkers. De andere groepen konden niet of sporadisch telewerken.

5. Heeft de crisis een impact gehad op je werktijd?

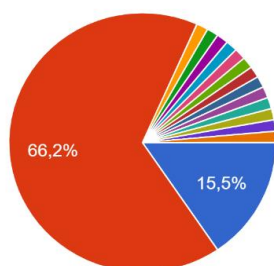
71 antwoorden

53,5 % van de medewerkers konden zich aan de normale werktijd houden. Uit deze vraag blijkt dat vooral de telewerkers zich konden houden aan het geplande uurrooster. 14,1 % heeft minder uren gepresteerd en 28,2 % heeft meer uren gepresteerd. Leidinggevenden van diensten die niet konden telewerken, stafmedewerkers en directie hebben meer uren gepresteerd evenals enkele medewerkers van de aankoopdienst en spoedonthaal.

6. Heeft de crisis een impact gehad op je job inhoud?

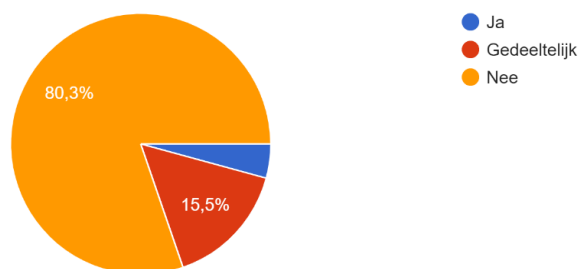
71 antwoorden

66 % van de administratieve medewerkers hebben tijdens de crisis de huidige jobinvulling kunnen behouden. 15 % heeft zich ingezet om andere diensten te ondersteunen en 19 % heeft andere taken uitgevoerd en meer ingespeeld op de noden van het moment.

7. Ben je tijdens de crisis werkloos geweest?

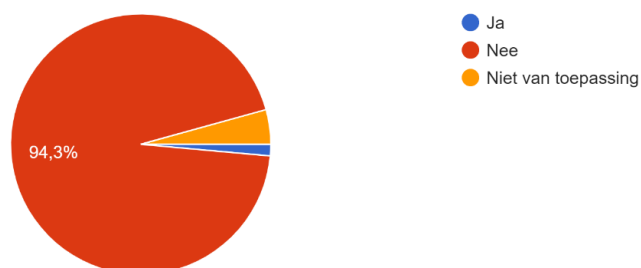
71 antwoorden

Een kleine 20 % van de administratieve medewerkers zijn gedeeltelijk of helemaal werkloos geweest. Zij konden meeruren opnemen, extra vakantie inplannen of tijdelijke werkloosheid invoeren.

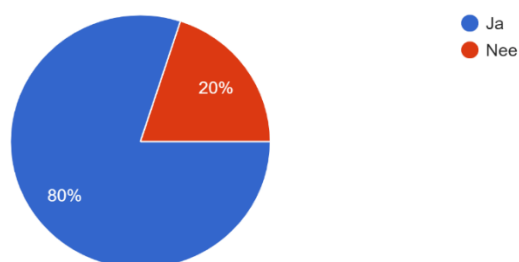
8. Had je tijdens de crisis nood aan psychologische bijstand?

70 antwoorden

Gelukkig was er niet veel nood aan psychologische bijstand. De meeste collega's konden ventileren op de dienst en hadden daar genoeg aan.

9. Indien 'ja' op de vorige vraag; wist je waar je hulp kon zoeken?

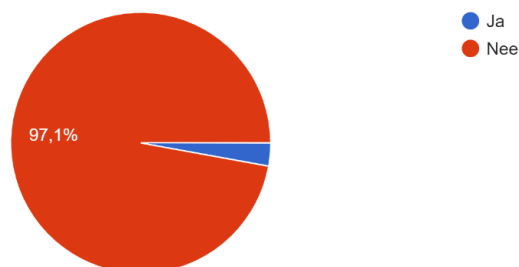

De ene medewerker die nood had aan psychologische bijstand wist waar ze hulp kon zoeken. De 'nee' antwoorden zijn van medewerkers die geen hulp nodig hadden.

Het ziekenhuis voorzag tijdens deze periode een ruimte waar personeel even tot rust kon komen; de PANDA-ruimte. Panda staat voor Pauzeren, Ademen, Nadenken, Doezelen en Afreageren. Hier kon je terecht voor een luisterend oor, een adempauze of persoonlijke ondersteuning. Het ziekenhuis bekijkt of deze ruimte blijvend kan zijn. Daarnaast ondersteunde het TOM-team (team opvang medewerkers) van het ziekenhuis de medewerkers die daar nood aan hadden.

10. Ben je zelf getroffen geweest door COVID-19 (of vermoeden van)?

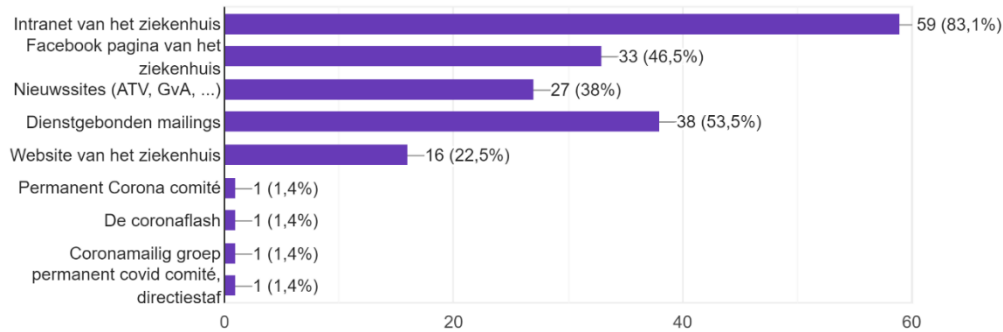
70 antwoorden

Twee medewerkers uit het administratief departement werden getroffen door het COVID-19 virus.

11. Welke kanalen volgde je om up-to-date te blijven over de stand van zaken in het ziekenhuis?

71 antwoorden

De medewerkers vonden de juiste kanalen om up-to-date te blijven tijdens deze periode. Het intranet van het ziekenhuis had een pagina 'Outbreakmanagement'. Deze pagina werd door de meeste medewerkers gelezen.

12. Vat in één zin samen wat de voorbije periode voor jou heeft betekend.

69 antwoorden

Uit deze antwoorden blijkt dat er een groot verschil is tussen de medewerkers die van thuis uit werken en de medewerkers die aan de vuurlinie zitten.

Het gevoel van

- Samenhangigheid
- samen sterk
- verbondenheid
- enthousiasme
- warmte
- solidariteit

Maar ook het gevoel van

- *vermoeidheid
 - *hectiek
 - *aanpassing
- uit zich vooral bij de laatst genoemde groep.

De telewerkers antwoordden in een andere trend:

- last van de combinatie thuiswerk en pre-teaching
- hopen dat telewerk kan blijven bestaan
- gemis van collega's
- meer aandacht voor de kinderen

Een aantal medewerkers zien ook de voordelen van de crisis en geven aan het best ok te vinden dat naast het werk helemaal niets moet. Deze periode geeft tijd om te reflecteren en zich vragen te stellen over de levenswijze voor het coronatijdperk. Stilaan komt er gemis over de normale gang van zaken. Ad-hoc werken, focus verleggen en out of the box thinking komt aan bod in de antwoorden.

5. Besluit

Gelukkig bleven de hallucinante toestanden zoals we konden zien op het nieuws in Italië en Spanje bij ons uit. Er was nooit plaatstekort in ons ziekenhuis. Het is nog koffiedik kijken wat de toekomst zal brengen, zolang er geen vaccin op de markt is. Komt er nog een tweede en misschien een derde golf? Wat zal de winter brengen? Als er een tweede golf komt, heeft het personeel dan dezelfde moed als tijdens deze periode? Eén ding staat vast; we moeten ons voorbereiden op een tweede mogelijke golf. Er zijn de voorbije periode heel wat procedures uitgeschreven waar we naar kunnen teruggrijpen, moest deze tweede golf zich voordoen.

De veiligheidsmaatregelen die nu worden genomen, zullen in ieder geval nog een tijdje bewaakt moeten blijven. In het ziekenhuis rondlopen zonder masker voelt vreemd aan en is not-done. 90 % van de patiënten komt toe met een masker, weet dat zijn temperatuur wordt gemeten bij het binnenkomen, hij zijn handen moet ontsmetten en niet langer dan nodig in het ziekenhuis aanwezig mag zijn. Deze veiligheidsmaatregelen zullen nog een hele tijd nodig zijn en worden opgevolgd.

Het ziekenhuis bekijkt of telewerken voor bepaalde diensten blijvend kan zijn. De dienst van het medisch secretariaat was hier pionier in voor de corona-crisis voor voltijdse medewerkers. We bekijken of dit kan worden uitgebreid en welke medewerkers hier aanspraak op kunnen maken.

Flexibiliteit was al een noodzakelijke eigenschap als ziekenhuismedewerker en dat zal de komende periode niet veranderen, zowel in taken als in uren. Ik merkte voor de medewerkers van het medisch secretariaat dat diegenen die zich in het verleden heel flexibel opstelden, nu ook vlot aan het werk konden blijven en zelf wilden blijven werken. Anderen, die zich in het verleden verzetten tegen bepaalde taken, hadden nu minder uitwijkmogelijkheden en moesten na een tijdje verplicht thuisblijven. Er was geen tijd om extra taken aan te leren. Het viel nu extra op dat er geen evenwicht was in de verdeling van de taken onder de medische secretaresses. Hieruit heb ik geleerd dat het belangrijk is om de medisch secretaresses een uitgebreid takenpakket aan te leren en niet vast te roesten in één enkele taak. Dit is iets wat ik zeker moet opnemen als de storm wat gaat liggen.

Wat mij vooral bij blijft uit de voorbije periode is de saamenhorigheid. Iedereen had het druk, maar velen boden spontaan aan om te helpen met taken buiten het normale takenpakket. Hartverwarmend! De vrijwilligers van het Vlaams Kruis die het eerste aanspreekpunt waren voor patiënten die naar spoed of Covid-spoed kwamen, waren een onmisbare schakel in het geheel.

Ik hoop dat iedereen zich nog even houdt aan de maatregelen die de overheid oplegt, zodat we allemaal samen heerlijk kunnen genieten van een mooie zomer.

6. Bibliografie

(2020, februari). Opgehaald van www.info-coronavirus.be.

(2020). Opgeroepen op 1,2,3 mei 2020, van Wikipedia: <https://nl.wikipedia.org/wiki/COVID-19>

AZ Sint Jozef Malle. (2020, mei). Opgehaald van <http://azsintjozef.dwp.emmaus.be/corona-flash>

AZ Sint Jozef Malle. (2020, maart). Intranet, Outbreakmanagement. [http://azsintjozef.dwp.emmaus.be/update-coronavirus-\(covid-19\)-in-az-sint-jozef-malle-16-maart-2020](http://azsintjozef.dwp.emmaus.be/update-coronavirus-(covid-19)-in-az-sint-jozef-malle-16-maart-2020): AZ Sint Jozef Malle.

Coronavirussen. (2020, mei). Opgeroepen op 5,8,11,12 en 23 mei 2020, van gezondheidenwetenschap.be:

<https://www.gezondheidenwetenschap.be/richtlijnen/mers-en-andere-coronavirusinfecties>

covid-19.sciensano.be/nl. (2020). Opgeroepen op 15, 20 en 23 april 2020, van <https://www.info-coronavirus.be/nl/faq/>

www.azsintjozef.be. (2020). Opgeroepen op mei 15,16 en 17, 2020, van <https://www.azsintjozef.be/update-coronavirus>

www.facebook.com/azsintjozef. (februari 2020). Opgeroepen op 1, 2, 8 en 9 mei 2020, van www.facebook.com/azsintjozef

Bijlagen

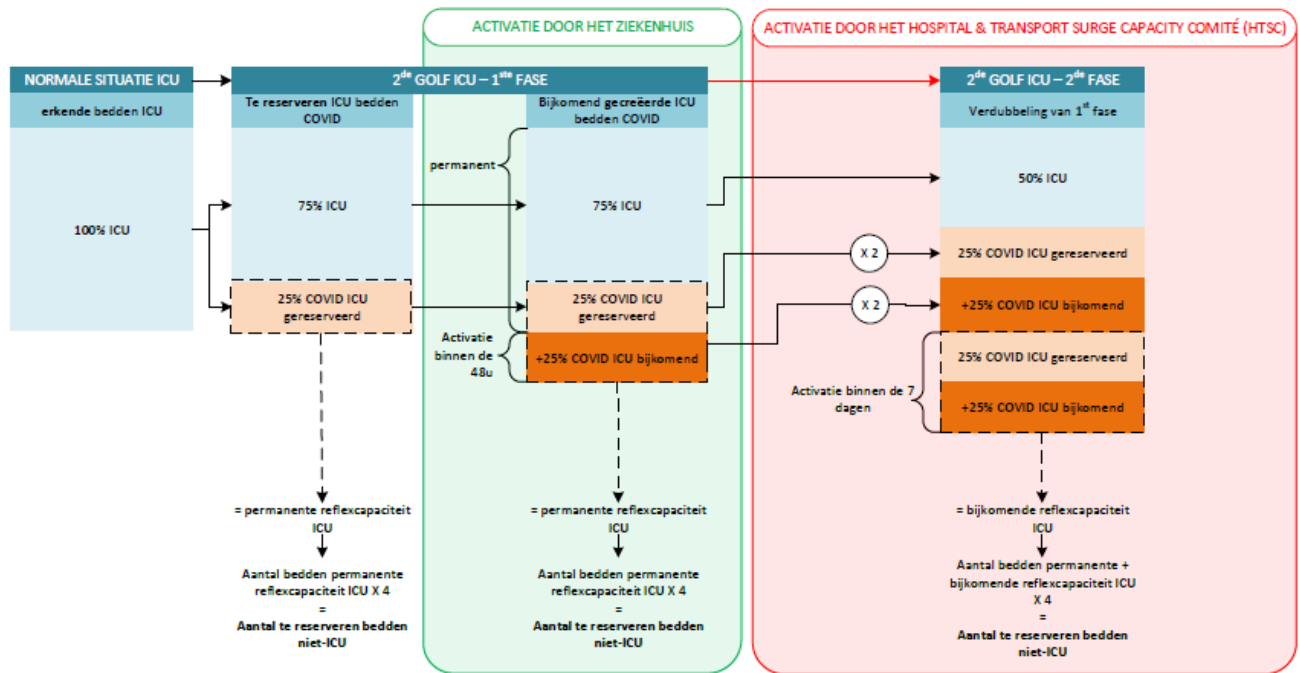
Bijlage 1: Voorbereiding tweede golf in het ziekenhuis

Bijlage 2: Maskerbeleid

Bijlage 1

2de GOLF IN HET ZIEKENHUIS – V.1.2 – 30.04.2020

CeIDops DH-AU

Bijlage 2

Maskerbeleid AZ Sint Jozef Malle - ttv COVID-19

	Procedure	Screening (preoperatief uitgevoerd of in kader van nieuwe of gedurende hospitalisatie toenemende gekende respiratoire klachten)			Wie
		PCR -	PCR + of CT hoog suggestief ²	geen screeningsresultaat bekend	
raadplegingen*		chirurgisch masker	chirurgisch masker	chirurgisch masker	arts en verpleegkundige
intercollegiaal contact <1,5m		chirurgisch masker	chirurgisch masker	chirurgisch masker	elke medewerker in het ziekenhuis
ingrepen of behandelingen*		chirurgisch masker	chirurgisch masker	chirurgisch masker	elke medewerker in het ziekenhuis
afdelingen*	zorg aan patiënt, patiëntencontact op minder dan 1.5m), ...	chirurgisch masker	chirurgisch masker	chirurgisch masker	elke medewerker in het ziekenhuis
patiënten/ bezoekers		comfort masker	comfort masker	comfort masker	elke patiënt of bezoeker
² Indien PCR +: uitstellen indien mogelijk *zie uitzonderingen (infra)					

UITZONDERINGEN

	Procedure	Screening (preoperatief uitgevoerd of in kader van nieuwe of gedurende hospitalisatie toenemende gekende respiratoire klachten)			Wie
		PCR -	PCR + of CT hoog suggestief	geen screeningsresultaat bekend	
ZORG					
	Intubatie	FFP 2	FFP 2	FFP 2	anesthesist en anesthesieverpleegkundige
	Extubatie	FFP 2	FFP 2	FFP 2	anesthesist en anesthesieverpleegkundige
	Tracheotomie/trachostomiezorg	FFP 2	FFP 2	FFP 2	anesthesist en (anesthesie)verpleegkundige
	Niet invasieve beademing (CIPAP/BIPAP)	chirurgisch masker	FFP 2	FFP 2	bij betreden kamer
	Manuele beademing	chirurgisch masker	FFP 2	FFP 2	uitvoerder beademing
	CPR	chirurgisch masker	FFP 2	FFP 2	uitvoerder beademing
	Optiflow	chirurgisch masker	FFP 2	FFP 2	verpleegkundige
(Echo-) Endoscopie					
	bronchoscopie	FFP 2	FFP 2	FFP 2	arts en verpleegkundige
	(naso)laryngoscopie met suctie	chirurgisch masker	FFP 2	FFP 2	arts